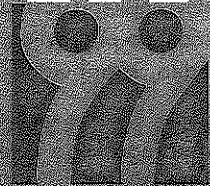

TVU

T e d e n

vseživljenjskega učenja

TVU - Novičke

Št. 2/1999

Andragoški center Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

TVU-Novičke so informativni bilten izvajalcev izobraževanja in učenja v Sloveniji, ki jih združuje zanimanje za projekt Teden vseživljenjskega učenja in aktivno sodelovanje v njem. Bilten je namenjen obveščanju o pripravljalnih, temeljnih, spremljajočih in sklepnih dejavnostih Tedna, spodbujanju in koordiniranju sodelujočih ter izmenjavi njihovih izkušenj.

TVU-Novičke izdaja in ureja informacijsko središče Andragoškega centra Slovenije. Izhajajo v skladu z določili vsakoletnega načrta TVU.

Odgovorni osebi: mag. Zvonka Pangerc-Pahernik, vodja Informacijskega središča, in mag. Maja Korošak, urednica

Prelom: Iztok Kham

Tisk: Tiskarna Štrok

Naslov uredništva:

Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana

Telefon: 061 184 25 60

Telefaks: 061 445 881

Elektronska pošta: zvonka.pangerc@acs-saec.si

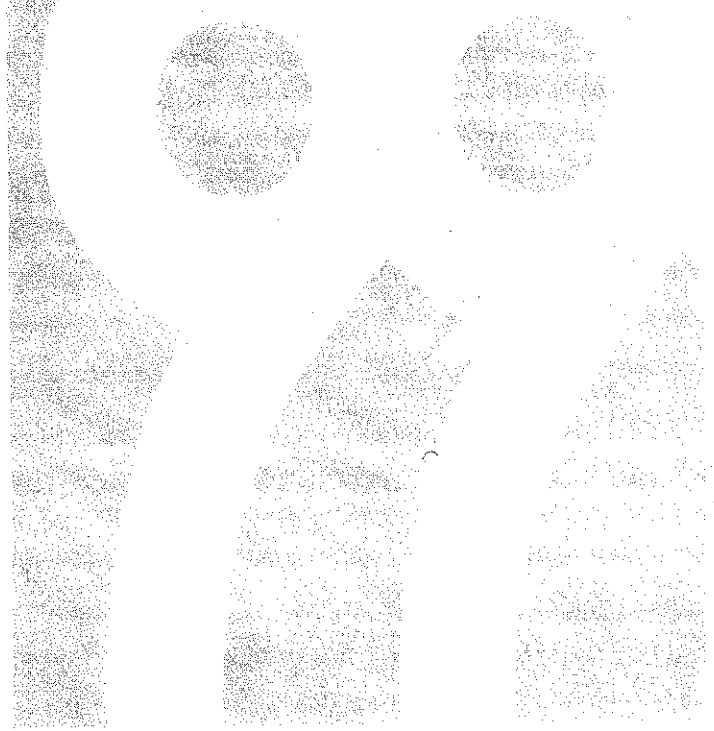
Spletna stran: <http://www.acs-saec.si/tvu.htm>

Naklada: 2650 izvodov

ISSN 1408-6571

Tokrat si preberite:

TVU	Četrtemu Tednu vseživljenjskega učenja na pot... ..	5
TVU	Izobraževanje za aktivno državljanstvo - nujna ali utopija?	8
TVU	Odprti telefon pri Andragoškem centru Slovenije	9
TVU	Priznanja za posebne dosežke pri učenju odraslih	10
TVU	Letos so jih prejeli	11
TVU	Natečaj "Učiti se in rasti"	25
TVU	Vabilo na slovesno odprtje	28

Četrtemu Tednu vseživljenjskega učenja na pot...

Teden vseživljenjskega učenja je postal naša skupna stalnica. Že četrto leto zapored bo tretji teden v oktobru potekal v znamenju učenja vseh ljudi v vseh življenjskih obdobjih in okoliščinah. V najrazličnejših formalnih in neformalnih okoljih bodo predstavljene možnosti za učenje in izobraževanje, marsikje bodo proslavili učne dosežke in izraze ustvarjalnosti ljudi vseh generacij.

Teden bo potekal v znamenju učenja vseh ljudi v vseh življenjskih obdobjih in okoliščinah.

V Andragoškem centru delamo za ta promocijski projekt, ki mu je Vlada Slovenije vnovič prisodila nacionalni pomen, vse leto. Tokrat smo oblikovali štiri delovne skupine, ki jih vodi in koordinira Olga Drogenik, namestnica direktorice. Skupina za priznanja ACS 1999 je svoje delo večinoma že opravila, saj je izbranih 11 dobitnikov priznanj, ki jih predstavljamo v tej številki TVU-Novičk, njihove zanimive zgodbe pa bo mogoče prebrati tudi na predstavitevnih straneh Tedna vseživljenjskega učenja (www.acs-saec.si/tvu) in v oktobrski prilogi revije Naša žena. Skupini za slovesno odprtje TVU in za strokovne prireditve v ACS si prizadevata za čim uspešnejšo izpeljavo in promocijo načrtovanih dogodkov, saj v tem primeru Andragoški center deluje kot edini izvajalec na državni ravni, kot osrednja strokovna institucija za področje izobraževanja odraslih, s slovesno prireditvijo pa odpira Teden in opozarja medije na ta vseslovenski dogodek.

Brezplačne izvode priloge revije Naša žena (v nakladi 40.000 izvodov), ki je posvečena Tednu vseživljenjskega učenja in dobitnikom priznanj ACS, bodo obiskovalci lahko dobili v knjižnicah in v čakalnicah zdravstvenih domov ter zasebnih ordinacij. Koledar prireditev, izšel bo v nakladi 10.000 izvodov, bomo prav tako pošiljali v knjižnice in na druga pogosto obiskana javna mesta. Razdeljeval se bo tudi v obeh Centrih Interspar v Ljubljani ter pri posameznih izvajalcih TVU '99.

Skupina za delo z izvajalci na krajevni ravni pa v teh dneh prejema še zadnje prijave, usklajuje podatke o izvajalcih in njihovih prireditvah ter pripravlja Koledar prireditev TVU 1999. Poleg tega je bil 15. septembra v Andragoškem centru organiziran sestanek izvajalcev, namenjen posredovanju zadnjih informacij, izmenjavi idej in pobud ter delitvi skupnega promocijskega gradiva. Izvajalci so se sestanka udeležili v velikem številu, kar dokazuje njihovo željo po sestajanju in usklajevanju pred prireditvijo. Izrečena je bila tudi pobuda o tem, da bi bilo podobno srečanje dobrodošlo ob koncu leta, ko so vtisi še sveži in bi izmenjava idej in izkušenj lahko pripomogla k nadaljnjemu izboljšanju koncepta TVU.

Prejeli smo pobudo za srečanje izvajalcev tudi ob koncu leta.

Prvi podatki iz prijav kažejo, da bo tudi letos Teden vseživljenjskega učenja manifestacija, v kateri združuje svoje navdušenje, napore in prizadevanja veliko število organizacij in posameznikov - od velikih do malih, formalnih in neformalnih ustanov, društev, klubov, takih, ki jim učenje pomeni temeljno dejavnost,

pa do onih, kjer je naučeno zgolj stranski učinek siceršnjega udejstvovanja. Pisano paletu izvajalcev, po njihovih odzivih sodeč že kar 'prijateljev Tedna', sestavlja letos blizu 250 prijavljenih. Ponavlja se že ustaljeni način dela, ko v določenih krajih in regijah koordinacijo prireditev prevzemajo občine ali večje izobraževalne organizacije. V nekaterih primerih števila sodelujočih podizvajalcev še ni mogoče ugotoviti, ker niso do potankosti navedeni, v drugih je seznam presenetljivo dolg in raznolik. Končno število izvajalcev in njihova struktura bosta razvidna iz opravljenega poročila in analize, ki ju vsako leto pripravimo na osnovi vrnitvenih informacij, ki jih dobimo od izvajalcev. Tako bo tudi letos, zato že kar sedaj opozarjamo na anketo, ki bo na naslove izvajalcev prispela še pred začetkom Tedna, in prosimo za čim natančnejšo evidenco uresničenih prireditev in njihovega odziva v vaših okoljih.

Letošnjih prireditev bo kar 1500.

V letošnjem načrtu TVU je zapisan napotek, da naj bi bile določene prireditve tematsko obarvane glede na to, da letos praznujemo Mednarodno leto starejših. Iz prispelih prijav je razvidno, da so se na to priporočilo odzvali mnogi ter da bodo v Tednu organizirana srečanja mladih in starejših, da bodo številne delavnice namenjene prenosu najrazličnejših znanj od starejših generacij na mlajše in obratno. Tako med izvajalci TVU najdemo univerze za tretje življenjsko obdobje ter društvo in dom upokojencev, na drugi strani pa vrtec, v katerem bodo predšolski otroci s posebno pozornostjo razmišljali in delovali na temo Moja dedek/Moja babica.

Ocenjujemo, da bo letos prireditev blizu 1500 in tudi tokrat jih je mogoče umestiti v posamezne skupine: z namenom, da se predstavijo najširši javnosti in številnim ciljnim skupinam, bodo številne izobraževalne institucije, borze znanja, središča za samostojno učenje in mnogi drugi organizirali dneve odprtih vrat, predstavitve izobraževalnih programov in projektov, predavanja in podobno. Udeležence bodo poskušali pritegniti k sodelovanju v učnih in kreativnih delavnicah ter jim omogočiti preizkuse znanj. Pri teh prireditvah kaže obiskovalcem posebej poudariti, da so brezplačne, in jih povabiti, naj se brez treme udeležijo uvrstitvenih preizkusov znanj. Tudi letos bo veliko spremljajočih prireditev, kot so razstave, kulturni in družabni dogodki, predstavitve knjig, obiski, srečanja in podobno. Vse več izvajalcev omenja *informativno-svetovalno dejavnost*, mnogi bodo odgovarjali na vprašanja javnosti po odprtih telefonih. Posebej velja omeniti dejavnost, ki se letos prvič pojavlja pri večjem številu izvajalcev: posredovanje znanja na ta način, da bodo podarjali knjige, učbenike, revije ali pa organizirali knjižne sejme ter prodajo knjig z znatnim popustom.

Pestrost izvajalcev in prireditev Tedna ponovno potrjuje, da učenje ne poteka le v šoli, temveč vse življenje in povsod, tudi v posebnih okoliščinah, kot so na primer nezgodne možganske poškodbe. Obiskovalci prireditev se bodo lahko naučili, kako se uveljaviti v poslovnem svetu, kako se preleviti iz brezposelnega v samostojnega podjetnika, kako poskrbeti za svojo duhovno rast, zdravo prehrano in zdrav način življenja. Namen mnogih dogodkov pa je prikaz prizadevanj in možnosti za ohranjanje naše kulturne, naravne in tehniške de-

diščine, prenašanje starih običajev iz generacije v generacijo, oživiljanje in ohranjanje identitete krajev in podobno. Pa ne le pridobivanje novih znanj, temveč tudi usposabljanje za to, kako svoje formalno in neformalno pridobljene sposobnosti čim učinkoviteje in uspešneje uveljavljati, kako uporabiti ne le intelektualno, temveč tudi čustveno inteligenco, kako nastopati, komunicirati... so teme dogodkov v letošnjem TVU; poudarek je torej ne le na tem, česa se učiti, temveč tudi kako in kaj s tem kasneje početi.

Tudi letos se TVU širi onkraj zidov svojih organizatorjev v nakupovalne centre, trgovine in na sejmišča; mnogi se bodo predstavili na stojnicah in postrih, nekateri pa bodo odšli na teren preučevati kulturne, zgodovinske, geografske in druge lepote svojega neposrednega okolja.

Počasi se v Tednu uveljavljajo tudi zaključne prireditve, izvajalci jih namenjajo pregledu spoznanj in izkušenj, zbiranju kritičnih pripomb pa tudi kulturnim dogodkom, s katerimi zaokrožijo enotedensko dogajanje. V ta namen mnogi vodijo knjige vtisov.

Več podatkov o konkretnih prireditvah bo mogoče najti v koledarju prireditev, ki bo izšel 11. oktobra in bo od takrat dalje na voljo v ACS. Koledar bo najcelovitejši pregled dogodkov TVU '99 v Sloveniji ter hkrati vabilo, da se jih slovenska javnost udeleži v čim večjem številu. Z letošnjo prijavnico nismo zbirali napovedi objav v medijih, saj so ti podatki v večini primerov znani šele po izpeljavi Tedna. V koledar pa smo umestili radijske in televizijske dogodke, ki so jih izvajalci navedli in jih natančno časovno in prostorsko opredelili. Vsekakor pričakujemo, da bo tudi letos medijska podpora TVU na državni in krajevni ravni primerna.

Razpisujemo dva natečaja.

Toliko o pripravah na letošnji TVU. V Andragoškem centru pa že razmišljamo o letu 2000, o peti obletnici Tedna vseživljenjskega učenja in o priporočilu Združenih narodov, da naj bi vse države po svetu organizirale Svetovni teden učenja (odraslih). Naša poglobljena skrb ta hip velja snovanju nove grafične podobe TVU. Dosedanji osnovni elementi (logotip TVU, drevo učenja ter slogan 'Slovenija, učeča se dežela'), ki se v različnih kombinacijah pojavljajo na plakatu TVU, naslovnica TVU-Novičk in Koledarja prireditev ter na drobnem promocijskem gradivu, po eni strani pomenijo uveljavljeni zaščitni znak prireditev po Sloveniji. Po drugi strani pa dozdašnje zasnove logotipa v letu 2000 ne bo mogoče izpeljati, nekateri izvajalci si želijo drugačnih plakatov, bolj sporočilnih simbolov in uporabnejših izpeljank. Skratka, čas je za nekaj novega.

V Andragoškem centru vidimo svojo vlogo pobudnika predvsem v snovanju idejnih rešitev, zato smo se odločili za objavo dveh natečajev: prvi je objavljen v tej številki TVU-Novičk in je namenjen iskanju poljudne rešitve, saj pod naslovom 'Učiti se in rasti' iščemo najbolj sporočilne slike, ki razodevajo posameznikov odnos do učenja, pa najsi bo to otrok ali odrasel človek. Izbrane risbe bodo krasile stenski koledar TVU 2000, ki bo izšel ob koncu tega leta. Z drugim natečajem bomo iskali strokovno rešitev - zasnovo nove celostne grafič-

ne podobe Tedna, kar pomeni nov logotip in morebitne druge osnovne elemente ter njihove izpeljave. V novi grafični podobi TVU bo ob izteku leta izšla tudi tematska knjižica, ki bo povzemala izkušnje prvih štirih let organiziranja Tedna vseživljenjskega učenja v Sloveniji.

V prijavnicah za TVU '99 smo od številnih izvajalcev prejeli prijazne želje, da bi Teden kot koordinatorji in kot izvajalci na državni ravni čim uspešneje izpeljali. Naj se na tem mestu zahvalimo za izkazano podporo in zaupanje ter vsem, ki se boste Tedna v svojih okoljih udeležili - bodisi kot izvajalci bodisi kot obiskovalci -, zaželimo prijeten in radoživ praznik učenja.

mag. Zvonka Pangerc Pahernik, ACS

Andragoški kolokvij

IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH ZA AKTIVNO DRŽAVLJANSTVO - NUJA ALI UTOPIJA

V Tednu vseživljenjskega učenja bomo v Andragoškem centru, tokrat že tretjič, pripravili andragoški kolokvij. Namen kolokvijev je predstaviti različne koncepte, teorije in prakse s področja izobraževanja odraslih, ki odmevajo tudi v širši javnosti, ter jih osvetliti ali tudi kritično soočiti s pogledi različnih humanističnih in družboslovnih strok in praks, ki s svojim delovanjem pomembno vplivajo na nadaljnji razvoj izobraževanja odraslih.

Pojem aktivnega državljanstva odpira vrsto dilem.

Prvi kolokvij je bil namenjen ugotavljanju nasprotij in enakosti med izobraževanjem in učenjem, drugi pa vprašanjem vloge izobraževanja odraslih pri zmanjševanju socialne izključenosti. Tema letošnjega kolokvija ima še posebno zanimiv naslov Izobraževanje odraslih za aktivno državljanstvo - nujna ali utopijska? Zdi se, da pojem aktivnega državljanstva odpira vrsto dilem in različnih pojmovanj ne le pri izobraževalcih odraslih, pač pa tudi pri drugih strokah, predmet diskusij pa je tudi v okviru številnih gibanj civilne družbe.

Prav tako se nam zdi, da izobraževanje prebivalstva za aktivno državljanstvo pri nas še ni dovolj preučeno, čeprav smo priča nekaterim dogajanjem v praksi, ki bi to zahtevala.

Naj navedemo samo nekaj vprašanj, ki jih na letošnjem kolokviju želimo osvetliti:

- Kaj pomeni aktivno državljanstvo politiku, kaj sociologu, kaj andragogu?
- Ali se aktivnega državljanstva učimo ali nas o tem izobražujejo, ali za aktivno državljanstvo vzgajamo?
- Kakšen je odnos med državljansko vzgojo in izobraževanjem za aktivno državljanstvo?
- Ali je izobraževanje za aktivno državljanstvo v posameznikovem interesu ali je lahko v nasprotju z njegovimi osebnimi interesi?

Verjamemo, da je nanje mogoče dati več odgovorov in da je tema kolokvija taka, da je mogoče postavljati in razmišljati še o mnogih drugih vprašanjih.

Kolokvij bo potekal tako, da bodo v uvodu predstavljeni referati, ki jim bodo sledili diskusijski prispevki. Uvodne referate pripravljajo sodelavci Andragoškega centra, svoje prispevke pa bodo predstavili tudi sodelujoči, ki so se odzvali na naš razpis. Nekaj časa smo namenili tudi tistim udeležencem kolokvija, ki jih bodo prispevki in diskusija na kolokviju spodbudili, da predstavijo tudi svoje poglede na to zanimivo temo. Referate in diskusijske prispevke, med njimi tudi nekaj zelo zanimivih iz tujine, bomo objavili v posebni številki Andragoških spoznanj, ki bo izšla po kolokviju.

Andragoški kolokvij bo potekal 19. oktobra 1999 na Andragoškem centru Slovenije, Šmartinska 134 a Ljubljana, z začetkom ob 10. uri. Vljudno vabljeni.

Metka Svetina, ACS

Odprti telefon pri Andragoškem centru Slovenije

Pri Andragoškem centru Slovenije smo se glede na veliko povpraševanje po informacijah s področja izobraževanja odraslih v lanskem Tednu (pa tudi vse leto) odločili, da odprti telefon organiziramo tudi letos. Tudi tokrat bodo strokovnjaki Andragoškega centra in nekateri zunanji strokovnjaki odgovarjali na splošna vprašanja o tem, kako se učiti in kako izboljšati svoje učenje, vsak dan pa bo na vrsti še posebna tema. V navedenih terminih nas, prosimo, pokličite na telefonski številki (061) 1842 575 ali (061) 1842 579.

- V sredo, 20. 10., boste od 13. do 17. ure lahko izvedeli vse o izobraževanju za pridobitev izobrazbe - tema se imenuje *Kako do spričevala?*
- V četrtek, 21. 10., bodo strokovnjaki od 13. do 17. ure odgovarjali na vprašanja o možnostih za samostojno učenje - naslov teme: *Ne učimo se samo v šoli, torej kje še?*
- V petek, 22. 10., bodo na svoj račun prišli starejši, saj bo na vrsti tema *Nikoli ni prepozno za učenje*. Pogovarjali se bomo torej o učenju in izobraževanju starejših. Kličite od 10. do 13. ure.

Ob tem naj vas še enkrat spomnimo, da na spletnih straneh ACS obstaja Svetovalni kotiček, ki "deluje" vse leto in v katerem prav tako dobite koristne in aktualne informacije o izobraževanju odraslih. Pobrskajte torej po www.acs-saec.si.

M. K., ACS

Priznanja za posebne dosežke pri učenju odraslih v Sloveniji za leto 1999

**Za uspeh Slovenije
kot celote in
vsakega Slovenca
niso pomembni le
ekonomski kazalci
in povprečje uspeha
na maturi...**

Priznanja Andragoškega centra Slovenije za posebne dosežke pri učenju, ki jih podeljujemo v Tednu vseživljenjskega učenja, so cvet dela vseh, ki delamo na področju izobraževanja odraslih. Tako smo že tretje leto zapored oblikovali šopek dobitnikov priznanj in upamo, da je šopek tako barvit in dišeč, da bo darilo vsem nam.

Naša velika želja je, da bi tudi ob teh priznanjih v vseh nas rasla zavest, da za uspeh Slovenije kot celote in vsakega Slovenca niso pomembni le ekonomski kazalci in povprečje uspeha na maturi, ampak tudi delovanje vedno večjega števila ljudi, ki jim načela vseživljenjskosti učenja postajajo način bivanja. Ali drugače povedano: bolj kot se bo vsakdo, ki študira ali se uči tudi v zrelih letih, ne le v mladosti, počutil uspešnega, bolj bomo lahko rekli, da smo dežela uspešnih ljudi. Ob teh priznanjih se med nami uveljavlja misel, da uspeh ni le v tem, da imam spričevalo, kjer piše, da nekaj znam, ampak je uspeh še prej, da se znam učiti in da se dejansko učim.

Letos podeljujemo tri vrste priznanj, in sicer:

1. posameznicam in posameznikom za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja,
2. skupinam za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja in
3. posameznicam in posameznikom, skupinam, ustanovam, podjetjem in lokalnim skupnostim za izjemne strokovne ali promocijske dosežke pri bogatitvi znanja drugih.

S prošnjo za posredovanje predlogov se vsako leto obrnemo na najširšo javnost. Ob skromnih sredstvih nam to seveda le delno uspe. Lahko pa rečemo, da smo letos občutili, da vedno širši krog Slovencev in tudi institucij pozna možnost, da lahko iz lastnega okolja predlagajo tiste, ki se odlikujejo v učenju. Veseli smo bili večjega števila predlogov: prispelo jih je namreč kar 44.

**Veseli smo bili
velikega števila
predlogov.**

Komisija jih je pri svojem izboru upoštevala 37, drugi so prispeli prepozno ali pa so bili nepopolni v pomembnih elementih. Veliko predlogov pa je bilo pripravljenih zelo kakovostno, zato bi se tudi na tem mestu zahvalili vsem predlagateljem za dobro opravljeno delo. Med predlogi so po številu izstopali predlogi za izjemne strokovne ali promocijske dosežke pri bogatitvi znanja drugih. Komisija jih je obravnavala kar 27. Pogrešali smo več predlogov za prvo in drugo kategorijo priznanj, to je priznanj posameznicam in posameznikom ter skupinam za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja. Zato bo prav boljša promocija in predstavitev te vrste priznanj naša osrednja naloga v prihodnjem letu. Komisija v sestavi dr. Vida A. Mohorčič Špolar (predsednica), mag. Stane Vlaj (podpredsednik), dr. Lojze Sočan, mag. Ester Možina, mag. Tanja Vilič Klenovšek, mag. Jože Miklavc, Lilijana Grof in Metka Svetina je soglasno podelila 11 priznanj. Med njimi izstopajo posamezniki in skupine

po prizadevanjih za učenje, pozitivnih spremembah, ki so jih s pomočjo učenja dosegli pri sebi in v okolici, in po uspešnosti premagovanja ovir na tej poti. Še posebej pa letos zaslužijo pozornost dobitniki priznanj za dosežke pri bogatitvi znanja drugih. Pri izbiri je imela komisija težko delo in izmed mnogih predlogov izbrala 5 dobitnikov: posameznico, šolo, fakulteto, podjetje in občino.

Tudi v letu, ki je pred nami, bodimo pozorni na težave in uspehe vseh okrog nas. Znajmo priskočiti na pomoč, še bolj pa se zavedajmo, da smo potrebni pohval in priznanj. V boljši družbi bomo, boljši bomo in bolj se bomo počutili.

Darko Mali, ACS

Letos so jih prejeli

Priznanja ACS posameznikom za bogatitev lastnega znanja

Jožica Back, Radovljica

"Nekaj me je odneslo čez prag Ljudske univerze"

Zgodba Jožice Back bi bila lahko zelo podobna zgodbam tistih, ki se pri štiridesetih uvrstijo na listo brezposelnih in po dolgotrajnem poskušanju dobiti službo preprosto obupajo. Vendar Jožica Back ni obupala, kljub temu da jo je v tistem času pestila vrsta težav.

Z nekdanim možem sta imela gostilno, okrog dvajset let. Po desetih letih zakona sta posvojila hčerko, saj svojih otrok nista mogla imeti. Potem je zaradi moževega alkoholizma življenje počasi šlo navzdol. Ločila se je od njega in ostala sama s hčerko: brez stanovanja, brez zaposlitve, bila pa je tudi brez poklica. Imela je končanih šest razredov osnovne šole. Ko je nekega dne šla mimo Ljudske univerze v Radovljici, pravi, da jo je kar nekaj "odneslo", da je prestopila prag te ustanove. Zgodilo se je še isti dan, ko je bila primorana iskati službo. Jasno ji je bilo, da se bo nekje morala redno zaposliti (ponujali so ji le honorarna dela) in da bo brez izobrazbe to še težje.

Jasno ji je bilo, da bo zaposlitev brez izobrazbe še težje dobiti.

Ko se je vključila v izobraževalni program za osnovno šolo na Ljudski univerzi, je bila najstarejša, znašla se je med dvajset let starimi fanti, a se je kljub temu dobro razumela z vsemi. Pozneje se je k sreči vključila še neka gospa, po letih bliže njej, tako da se je lažje ujela. Po pripovedovanju direktorice Ljudske univerze je bila zaradi svoje močne motivacije drugim celo za zgled. Vse izpite je končala predčasno, čeprav za svoje izobraževanje v vseh teh letih ni dobila niti dneva dopusta. Končala je osnovno šolo, poklicno šolo in zdaj razmišlja tudi o tem, da bi pridobila srednjo izobrazbo. Ne bi rada zamenjala poklica, saj rada dela kot natakarica, biti med ljudmi ji veliko pomeni.

Služba, skrb za hčerko in šolanje je bilo naporno, vendar pravi, da ji je šola

veliko pomagala pri premagovanju osebnih težav v tistem času. Duševno se je razbremenila in z učenjem veliko pridobila. Meni, da se je odločila za pravi korak in da bi bilo vse skupaj veliko težje, če ne bi šla v šolo. Po dolgih letih, ko so jo drugi poskušali prepričati, da je nesposobna, si je dokazala, da zmore. Potrdila se je. "Ko sem se odločila, da bom to naredila, sem dobila moč, da sem vse skupaj izpeljala do konca. V to sem šla zaradi sebe. Zdaj se počutim bolje, prej me je bilo nenehno strah, kaj bo. Zdaj me ne skrbi več, če bi morala iskati službo. Občutek, da nekaj znam, mi daje samozavest."

"Občutek, da nekaj znam, mi daje samozavest."

Najbolj všeč v programu ji je bila slovenščina, zgodovina in zemljepis; ko je še hodila v redno šolo, ni čutila prevelikega zanimanja za te predmete. Zdaj tudi doma rajši vzame kakšno knjigo, kot pa da bi gledala televizijo. Najraje bere starejše slovenske avtorje in svetovne romane. Če ima hčerka kakšno knjigo za obvezno branje, tudi to prebere.

Včasih ji je hudo, ker si ne more kupiti vsega, tako kot si je prej, ko je bila poročena. Pa vendar si misli, da je bolje, da je na svojem in ima mirno življenje. Dobila je tudi prijatelja, pri katerem s hčerko zdaj živita in jo zelo podpira. Ima dovolj energije za vse, kar si je postavila za cilj. Naredila je tisto, kar ji je manjkalo. Zdaj je popolnoma drug človek.

Ugotavlja, kako težko so ljudje sprejeli to, da je naredila korak v svoje novo življenje in se ločila. Najraje pometajo pod preprogo in da je na zunaj vse v redu, pravi. Če sam ne privoljuješ več v takšen način in želiš živeti svoje življenje, te ne razumejo in ne sprejemajo.

Razmišlja o tem, da bi šla na svoje, da bi imela svoj lokal. Izkušnje z vodenjem tega že ima, voljo tudi in ko se za nekaj odloči, potem zagotovo uresniči. Tako kot si je uresničila dolgoletno željo po otroku, si iz nič ustvarila novo življenje, pridobila službo, izobrazbo in samozaupanje, ji bo najverjetneje uspelo tudi to.

Milena Miklavčič, Žiri

"Početi tisto, kar drugi pričakujejo od tebe, ali tisto, kar si sam želiš?"

Milena Miklavčič okoliščine niso dovolile, da bi po končani gimnaziji pridobila tudi visoko izobrazbo. Svojo izjemno veliko željo po izobraževanju in učenju je tako uresničila s samoizobraževanjem. Na ta način je laže uskladila obveznosti doma in v službi - zaposlena je namreč v banki v Žireh. Izpopolnjevala je znanje na različnih ravneh, vedno pa v tesni povezavi z njenim delom na radiu in pisanjem za časopis, pa tudi v tesni povezavi z življenjem tamkajšnjih ljudi. Opravila je tečaje iz kreativnega pisanja, svojo izgovorjavo je dve leti izpopolnjevala pri Ajdi Kalan na Radiu Slovenija. Na začetku se je učila tudi s poslušanjem znanih televizijskih in radijskih voditeljev, vendar je kmalu osvojila svoj slog, katerega poglobljena značilnost je, da je vsakokrat svež in drugačen. Za vsako oddajo se temeljito pripravi z branjem literature o določeni temi, po potrebi pa se posvetuje tudi s strokovnjaki. Veliko bere; v zadnjih

Veliko se uči in nauči tudi od drugih ljudi - odlikuje jo namreč izjemna empatija in sposobnost prisluhniiti.

letih več poezije. Bere tudi časopise in revije z različno usmeritvijo - zato da si lahko ustvari neodvisno mnenje.

Veliko se uči in nauči tudi od drugih ljudi - odlikuje jo namreč izjemna empatija in sposobnost prisluhniti, to je dandanes redkost. Ko je delala oddaje o škofje-loških brezdomcih, se jim je pridružila in se z njimi pogovarjala; prav tako tudi s pripadniki sekte "Hare Krišna". Obiskovanje gledališča, opere in predavanj se ji zdi samoumevno - iz oddaljenih Žirov se večkrat pripelje v Ljubljano, da si lahko ogleda kakšno predstavo. Hodi na srečanja pisateljev in pesnikov in se tudi na ta način uči pisanja.

Po tridesetem letu, torej takrat, ko so otroci že malo zrasli, je začutila, da ne more ostati le mati in gospodinja ter služiti denar kot bančna uslužbenka. Želela si je še nekaj več, nekaj kar bi počela samo zase. Začela je z izdelovanjem goblenov, se lotila makrameja in nazadnje uspešno končala šiviljski tečaj. Pravi občutek svobode ji je dal opravljeni vozniški izpit, pa vendar še ni bila zadovoljna. Početi tisto, kar drugi pričakujejo od tebe, ali tisto, kar si sam želiš? Spomnila se je na to, kako zavzeto je v osnovni šoli in v gimnaziji pisala.

Tako si je pri 35 letih kupila pisalni stroj in po petnajstih letih začela spet pisati.

Tako si je pri 35 letih kupila pisalni stroj in po petnajstih letih začela spet pisati. Začela je s pravljicami, te so ji kmalu začeli objavljati na Radiu Sora. Brala jih je sama in zaradi njene imenitne interpretacije so jo kmalu povabili za urednico otroškega programa. Njene pravljice so objavljali tudi na Radiu Slovenija, v reviji *Otrok in družina*, *Gorenjski glas* pa jih je izdal v knjigi z naslovom *Zgodbe iz Zakajčkove ulice*. Ni pa ostalo samo pri pravljicah. Za radio je začela pripravljati oddaje o zanimivih ljudeh, o številčnih družinah, nenavadnih obrteh, alternativni medicini, novi duhovnosti, izobraževanju odraslih in šolstvu. Zdaj že pet let vodi oddajo *Kulturni pobirki*. Poleg tega ima že več let tudi svojo rubriko v *Gorenjskem glasu - Usode*, v kateri piše o "navadnih ljudeh". Piše pretanjeno in tankočutno.

V okolju, kjer živi, je zelo pomembno to, kaj o kom kdo govori. Vsem si na očeh. Previdna mora biti pri tem, kaj in kako izreče, kako se na radiu pogovarja z ljudmi. Ob tem je razvila visoko profesionalno etiko, ljudje se ji prav zato odprejo in ji zaupajo - včasih stvari, ki jih o njih ne vedo niti najbližji. Oddaje na radiu in pisanje za časopis pa so prerasli še v nekaj več: že dve leti na lastno pobudo raziskuje spolno življenje Žirovcev na začetku stoletja. Pravzaprav je to edina raziskava, ki temelji na pričevanjih še živih ljudi. Objavljena je bila v *Žirovskem občasniku*, zdaj pa v nadaljevanjih izhaja tudi v etnološki prilogi *Naše žene*.

Benjamin Šmid, Spodnje Gorje pri Bledu

"Ko spoznamo svojo vrednost, se začnemo izobraževati"

Benjamin Šmid je sicer absolvent magistrskega študija Fakultete za družbene vede in podiplomskega študija vodenja poslovnih procesov, seznam izobraževalnih programov in usposabljanj, ki jih je opravil ob tem, pa se zdi neskončno dolg.

**Seznam
izobraževalnih
programov, ki jih je
opravil, se zdi
neskončno dolg.**

Obiskoval je tečaje s področja stroke, iz tujih jezikov, didaktike in andragogike, informatike, računalništva, ekonomskih znanosti, svetovanja za management, iz vodenja poslovnih procesov in managementa sprememb. Opravil je seminarje iz strokovnega permanentnega izobraževanja pri številnih slovenskih ustanovah, med njimi pri Gospodarski zbornici Slovenije, Centru Brdo, pa tudi seminar iz projektnega managementa pri OECD-ju. Pridobil je temeljna znanja iz vodenja poslovnih procesov, strokovni izpit za delavce v državni upravi, pedagoški strokovni izpit, usposobljen je za načelnika sekretarja občinskih oziroma pokrajinskih upravnih organov, končan ima tečaj za poveljnike in načelnike občinskih in pokrajinskih štabov za zaščito in reševanje. Zna uporabljati kar nekaj računalniških programov, vendar to še ni vse. Pridobil je pilotsko licenco, padalsko licenco, je član Zveze častnikov Slovenije, svetovalec za prestrukturiranje pri Gospodarski zbornici Slovenije, je izprašani gasilec in višji gasilski častnik. Opravljen ima tudi izpit za voditelja plovil do dolžine 40 metrov, je smučarski učitelj in vaditelj.

V resnici je seznam še nekoliko daljši, pa je že to dovolj, da človek skoraj pomisli: tega je pa že malce preveč... Benjamin Šmid se malce nasmeje ob tem in nemudoma nadaljuje: "To je bilanca lastnih uspehov. Vsak človek bi moral narediti takšno inventuro in ugotoviti, kaj je do tiste točke dosegel. Seveda se je treba osredotočiti na tisto, kar smo dosegli, in ne na tisto, česar nismo. Ko seštejemo vse, kar smo v življenju "dali skozi", ugotovimo, da imamo močan temelj, iz katerega lahko črpamo sami, lahko pa tudi drugi. Veliko ljudem sem dal svojo napisano biografijo, z besedami, naj nikar ne mislijo, da nečesa takšnega niso tudi sami dosegli. Vsak se uči v svoji šoli življenja in vsak naredi prav toliko korakov. Ko se tega zavemo, dobimo samozaupanje."

**"Treba se je
osredotočiti na to,
kar smo dosegli, in
ne na to, česar
nismo."**

V priporočilih, ki so mu jih napisali profesorji in strokovnjaki pri nas in v tujini, navajajo njegovo fleksibilnost, prilagodljivost spremembam in pozornost, ki jo namenja podrobnostim, da lahko seminarji, ki jih sam izvaja, nemoteno potekajo. Opisujejo ga kot visoko motiviranega, zavzetega, sposobnega vživljanja v sočloveka in z velikim zanimanjem za potrebe strank. Pri njegovem delu posebno do izraza pride samoiniciativnost, domiselnost, razgledanost in sposobnost navezovanja neposrednih in iskrenih odnosov. Najpomembnejše pa je, da udeleženci njegovih seminarjev v resnici povečajo poslovno učinkovitost in se jim vzbudi želja po nadaljevanju izobraževanja in urjenja na različnih področjih njihovega dela in vsakdanjega življenja. V pogovoru večkrat izgovori besede, kot so odličnost, vrhunski rezultati in kvaliteta.

Sam pravi, da bi vsi želeli najti kakovost v nematerialnih vrednotah, pa se vendar izgublamo v materialnem svetu. Medtem ko poskuša na udeležence izobraževanj, ki jih vodi, prenesti večšine komunikacije, opaža, da ljudje ne zaupamo samim sebi. Menimo, da se ne znamo izraziti, da nismo dovolj dobri, ne znamo se pohvaliti. Možgani niso več v formi, ni več take bistrine in ostrine in tako tudi prave besede ne pridejo na usta ob pravem času. Ko spoznamo, da smo pomembni, za druge in zase, se začnemo izobraževati.

Takrat premagamo ovire, težave. Samega sebe doživlja kot trenerja. To je prinesel iz športa: bil je športnik mednarodnega razreda in postal tudi večkratni državni prvak ter svetovni podprvak v letalskih športih oziroma padalstvu in paraskiju - med drugim, seveda.

Priznanje skupini za bogatitev lastnega znanja

Fotoklub Žarek iz Sežane

"Fotografija je bila opora pri nekem drugem učenju"

Fotoklub Žarek iz Sežane je dobil priznanje Andragoškega centra za izjemne dosežke pri lastnem izobraževanju. Klub se je razvil iz študijskega krožka: zanimanje ljudi za sodelovanje v krožku je bilo tako veliko, da so se preoblikovali v klub, saj jih krožek lahko sprejme le največ dvanajst. Skupaj so šesto leto in v tem času sodelovali na številnih razstavah, tekmovanjih, predavanjih, natečajih, ekstemporih. Letos so v juniju organizirali že četrti ekstempore, ki vsako leto pritegne veliko število ljubiteljev fotografiranja in postaja vse bolj odmeven - že dve leti je udeležba na njem mednarodna. Ob vseh dosežkih pri učenju in delu so pridobili in razvili tudi nov odnos do samih sebe in fotografije, do narave, okolja, kraške arhitekture in svetlobe.

V krožku sta dve skupini ljudi. V prvi so tisti, ki jim je predvsem do fotografije in do napredovanja v fotografiji. Ti so želeli sodelovati tudi s Fotografsko zvezo Slovenije, tam pridobivati točke in vse ostalo, kar spada k neprofesionalnemu ukvarjanju s fotografijo. Drugi skupini pa je bilo pomembneje drugo dogajanje v krožku: pogovor, soočanje mnenj. Ko jih je mentorica spraševala za mnenje o tem, kako bi želeli delati, je ugotovila, da je prva skupina močnejša, da ima bolj izoblikovane cilje. Zato so lani ustanovili fotoklub, v katerega so povabili tudi druge prebivalce s tega območja. Fotografija je le sredstvo za neko drugo delo, ki so ga opravljali. Prek fotografije se da spoznavati samega sebe: zakaj sem izbral takšen motiv, zakaj prav takšne barve in takšna kompozicija...

Lani so se odločili, da bodo fotografirali eden drugega. Ko so fotografirali druge ljudi, so se namreč zdeli sami sebi nekoliko nasilni. O tem so razmišljali in se odločili, da bodo na sebi preizkusili, kako to izgleda. To je bila za vse zelo zanimiva izkušnja. Sposodili so si reflektorje, študijsko ozadje, tako da so imeli vse potrebne pripomočke za študijsko fotografijo. Zanimivo je bilo, na kakšen način so se ljudje pripravili za to. Marsikatera ženska, ki se sicer ne liči, se je naličila. Večina žensk se je zelo uredila, nekatere so s sabo prinesle klobuke, čeprav jih sicer ne nosijo. Kot da ljudje potrebujemo neko oporo, kadar smo sami izpostavljeni. Kot da nismo zadovoljni takšni, kot smo. O tem so se v krožku tudi pogovarjali in polovici ljudi je bil pogovor o tem izjemno všeč. Nekateri se tudi niso hoteli fotografirati, drugi so imeli vidne težave s tem. To kaže, da je bilo takšno izpostavljanje težka in pomembna odločitev. S tem so pridobili tudi spoštovanje do drugih. Spoznali so, da mora človek res sam privoliti v fotografiranje. Še več, ugotovili so, da smo pravzaprav pri vsakem

Ob vseh dosežkih pri učenju in delu so pridobili in razvili tudi nov odnos do samih sebe in fotografije, do narave, okolja, kraške arhitekture in svetlobe.

fotografiranju, tudi stvari, nekoliko nasilni. Fotografija je bila tako le opora pri nekem drugem učenju.

Člani fotokluba, nekdanj študijskega krožka, so k sodelovanju pritegnili veliko število ljudi, v ožjem pa tudi širšem okolju so njihova dela zelo cenjena in, kar je najpomembnejše, na Sežanskem smo prav zaradi njih fotografijo začeli ceniti kot umetnost.

Napravili so velik korak v osebnostnem razvoju in odnosu do drugih.

Člani se nenehno izobražujejo, in sicer na različnih predavanjih in tečajih na temo fotografije. Zelo veliko se izobražujejo tudi samostojno, strokovno sodelujejo z drugimi fotokrožki in številnimi strokovnjaki na področju fotografije in oblikovanja iz Slovenije in tujine. Niso pridobili višje formalne izobrazbe, pridobili pa so veliko znanja o fotografiji in oblikovanju. Napravili so tudi velik korak v osebnostnem razvoju in odnosu do drugih. Posamezni člani in celotna skupina so prejeli številna priznanja, ki potrjujejo njihovo uspešnost. Postali so samozavestnejši, kritični do svojega dela in izostrili pogled na okolje, življenje in dogajanje v njem.

Skupaj so že šesto leto. Pred tem se nihče od njih s fotografijo ni prav posebej ukvarjal, vedno pa jim je bilo pomembno najti stik s samim seboj, s soljudmi, z naravo. Pri svojem delu so uspešni, vendar neverjetno skromni in nevsiljivi. Postavljajo si čedalje višje in zahtevnejše cilje in jih z veliko znanja in prizadevanja tudi dosegajo. Imajo izjemno voljo do učenja in napredovanja.

Skupina mentorjev študijskih krožkov na Srednji trgovski šoli v Ljubljani

"Veselje v srcu je kolosalna sila"

Besede v naslovu je izrekel veliki slovenski arhitekt Jožef Plečnik, lahko pa bi veljale tudi kot moto dela študijskih krožkov, ki že več let potekajo na Srednji trgovski šoli v Ljubljani. Priznanje Andragoškega centra je dobila skupina, ki jo sestavljajo mentorica Agata Freyer Majaron, vodi krožke o Plečnikovi dediščini, mentor Jirži Kočica, vodi krožke v zvezi z upodabljalno umetnostjo, in pa Zlatka Kump, voditeljica krožkov, ki potekajo na tej šoli. Krožki sicer potekajo samostojno in neodvisno drug od drugega, vendar pa mentorji tesno sodelujejo in iz tega sodelovanja se je porodilo veliko zamisli, ki so jih tudi skupaj izpeljali. Na primer tisto ob dnevu Zemlje, ko so se člani krožkov zbrali na trnovskem mostu in mimoidočim podarjali glinene posodice s semeni dreves. Posodice so bile oblikovane arhetipsko, v obliki odprte dlani, semena dreves pa so pobrali s ceste, kjer ne bi mogla vzkliti. Pogovarjali so se o tej zamisli, o simboliki Plečnikovega dela, o mestni osi, kot si jo je zamislil veliki arhitekt in poteka od trnovskega mostu prek Vegove do Mestnega trga. Dijaki, ki so se jim pri akciji pridružili, so bili navdušeni nad pripovedovanjem in zelo se jih je dotaknilo.

Za popolnoma drugačno učenje gre - za učenje z navdušenjem, veseljem v srcu.

Mentorji pravijo, da gre za popolnoma drugačno učenje: z navdušenjem, "veseljem v srcu", z vpijanem znanja, ki ga nekdo, bodisi mentor bodisi član

krožka, prenaša na druge. Meje med učiteljem in učencem so tako zabrisane in učijo se drug od drugega.

V svoje delo so vključevali tudi zunanje strokovnjake. Ti niso nič preveč spraševali, za kaj gre - prišli so in dali svoj prispevek od srca. Na primer dr. Damjan Prelovšek, ki jih je vodil po Ljubljani in jim razlagal o Plečnikovi dediščini. Pili bi njegove besede, čutili so njegovo zaljubljenost v Plečnikovo delo, in ta se je prenašala nanje. Takšno ustvarjalno in prijetno vzdušje jim je omogočilo vrhunska doživetja. Tako takrat, ko so v cerkvi sv. Mihaela na Barju organizirali koncert Gallusa Consorta iz Trsta. Neka članica krožka je napisala skladbe na Plečnikove misli in zbor iz Trsta jih je izvedel. Bilo je minus petnajst stopinj, vendar je bila cerkev tako napolnjena z energijo te izvedbe, da tega nihče ni čutil.

V krožkih so izdali tudi brošuro o Plečniku, razglednico o tem arhitektu, sodelovali so na Dnevih slovenskega izobraževanja lani in si postavili stran v internetu. Veliko je bilo učenja, veliko ustvarjanja in spoznavanja novih stvari. Predvsem pa so si želeli izoblikovati in izostriti svoja merila za vrednotenje okolja, si oblikovati nov odnos do tega okolja in zavzeti dejavnejšo vlogo pri poseganju v naravni in kulturni prostor. Menijo, da je že skrajni čas, da se ovemo pomembnosti kulture bivanja in da smo dolžni prispevati k temu, da se naš odnos do dediščine spremeni.

Člani njihovih krožkov so bili povsem različni ljudje, veliko je bilo pedagogov, poleg teh še likovniki, dijaki, vključili so tudi brezposelne, pridružili pa so se jim še nekateri člani društva Most. V krožkih Jirija Kočice so prevladovali aranžerji, dijaki in nekateri od njih so potem nadaljevali študij na likovni akademiji. Ob tem omenimo še mentorico Nives Radkajec, muzikologinjo, ki je prav tako opravila pomembno delo, vendar v zadnjem času ni bila zraven.

Pomemben se jim zdi tudi posluš vodstva šole in odprtost šole tako za formalno kot tudi neformalno izobraževanje.

Želeli so si izoblikovati svoja merila za vrednotenje okolja in zavzeti dejavnejšo vlogo pri poseganju v naravni in kulturni prostor.

Projektna skupina za peko kruha in peciva, Škofja Loka *"Postale so dobra delovna skupina"*

Leta 1997 so Kmetijska svetovalna služba, upravna enota Škofja Loka in vse štiri občine (Železniki, Žiri, Gorenja vas-Poljane, Škofja Loka) želele spodbuditi razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah. Na vse kmetije so tako poslali vprašalnike, s katerimi so kmetovalce spraševali, s katero dopolnilno dejavnostjo bi se želeli ukvarjati. Nato so sklicali sestanek vseh tistih, ki so na vprašalnik odgovorili. Tako so se oblikovale različne skupine, med drugimi tudi za peko kruha in peciva. Od štirinajstih kmetic, ki resno sodelujejo v skupini, jih bo sedem letos registriralo dejavnost.

V kratkem času so veliko naredile. Pozimi organizirajo strokovna predavanja in delavnice s področja peke in pekovskih izdelkov. Udeležile so se že delavnice peke kruha in peciva, v okviru Društva podeželskih žena so obiskovale kuharske tečaje. Poslušale so tudi predavanje o etnoloških navadah v škofjeloš-

kih hribih, o ekonomiki dela in o dopolnilnih dejavnostih, in iz drugih tem. Hodijo na strokovne ekskurzije po kmetijah, izobražujejo pa se izključno iz lastnega zanimanja in z namenom, da bi izboljšale kvaliteto dela.

Sodelujejo na različnih prireditvah v okolici pa tudi širše. Udeležile so se sejma GAST v Celovcu, praznika česenj v Goriških Brdih, sejma Dobrote slovenskih kmetij v Ptuju, sodelovale pa so tudi pri prireditvi Venerina pot v Škofji Loki. Svoje izdelke so razstavljale in prodajale tudi v času Škofjeloškega pasijona. Za to so se posebej pripravljale na seminarju iz baročne kulinarike, kjer jim je predaval etnolog Janez Bogataj. Na prireditvi so postavile svojo stojnico in naletele so na veliko zanimanje obiskovalcev. Tako so se odločile, da bodo v blagovno znamko, ki jo prav ta čas oblikujejo, vključile tudi baročne piškote.

Njihova blagovna znamka ima izvorno ime: Babica Jerca za prehranske izdelke in Dedek Jaka za žganje. Izdelali so natančna merila za določanje lastnosti blaga, ki se lahko prodaja pod to znamko. Pri tem so jim pomagali strokovnjaki iz Agroživilske šole v Ljubljani in iz Agroživilske šole Maribor. Organizirali so tudi posebno delavnico za izdelavo embalaže za izdelke s kmetij.

Članice skupine med sabo odlično sodelujejo in si pomagajo z nasveti.

Po besedah Ane Demšar, voditeljice skupine, so članice postale res dobra delovna skupina. Med sabo odlično sodelujejo in si pomagajo z nasveti. Veliko jim pomeni tudi druženje, ki ga delo v takšni skupini prinaša. Na sestankih izmenjajo izkušnje in, kakor pravi Ana Demšar, velika razlika je med tem, kako so sestanki potekali na začetku in kako to izgleda danes. Same dajejo pobude, kaj bi se še želele naučiti.

Kljub temu da članice skupine prebivajo precej daleč od Škofje Loke, kjer v prostorih upravne enote potekajo njihova srečanja, so se teh vse redno udeleževale. Število članic se povečuje, hkrati pa se širi tudi vedenje in zanimanje za delo v podobnih skupinah.

Priznanje posameznikom, skupinam, ustanovam, podjetjem in lokalnim skupnostim za izjemne strokovne ali promocijske dosežke pri bogatitvi znanja drugih

Anica Uranjek, Medvode

"Osnovno izhodišče je, da je človek celota"

Anica Uranjek je klinična psihologinja in do začetka lanskega leta je bila redno zaposlena pri Svetovalnem centru za otroke, mladostnike in starše v Ljubljani. Po upokojitvi se zanjo ni veliko spremenilo: še vedno vodi treninge in še vedno opravlja svetovalno delo. Le da je zdaj pri tem, kar dela, pravi, bolj svobodna.

Učitelji pred petnajstimi leti še niso imeli takšnih spodbud za učenje, kot jih imajo danes.

S komunikacijskimi treningi so začeli pred petnajstimi leti, ko učitelji še niso imeli takšnih spodbud za tovrstno učenje, kot jih imajo danes. Vzdušje ni bilo naklonjeno izobraževanju in seminarji niso prinašali točk ter napredovanja. Učitelji, ki so prišli na seminar, so bili resnično močno motivirani in zato je bilo užitek delati z njimi. Izvajala je dve vrsti programov: enega sama - trening

komunikacije ali trening večje učinkovitosti, povzet po Gordonovi knjigi *Trening večje učinkovitosti za učitelje*. Začelo se je pri starših – s skupinami staršev, kjer so se učili komunikacije med otroci in starši. To so bile prve skupine, ki jih je imela po šolah. Naslednja stopnja so bili treningi za učitelje, ki jih je začel Janez Bečaj in ko je on odšel, je sama delala te programe tudi za učitelje. Začela je delati tudi z vzgojiteljicami. Takrat so imeli samo začetne, pozneje so jih nadgrajevali.

Izvajali pa so tudi programe, pri katerih so vabili zunanje predavatelje. Poskušala je angažirati tudi učitelje, praktike, saj je veliko sodelovala z njimi in opazovala, kako zanimivo sami prenašajo podobne prijeme in ideje, o katerih je vodila treninge, v prakso. Zdelo se ji je izjemno koristno, da bi to, kar delajo, predstavili tudi drugim. V tistem času je bila to novost v našem prostoru, zdaj pa je že kar moda in splošna praksa.

Drugo področje, na katerem je veliko naredila, so gibalne in sprostitvene vaje. Še vedno organizira in vodi tečaje, ki so namenjeni učiteljem osnovnih in srednjih šol, čeprav se večinoma odzovejo učitelji iz OŠ. Vodi ga tudi za vzgojiteljice, vendar tega ne dela v okviru Svetovalnega centra, ampak v okviru Inštituta Antona Trstenjaka. Sprostitvene vaje so tipa avtogenega treninga, meditacije; gibalne vaje pa imajo isti cilj, le da se sprostitev doseže prek motorične sprostitve. To delajo zunanji sodelavci – učitelji. Sprostitvene vaje se delajo sede, lahko v učilnici, gibalne vaje pa navadno v telovadnici. Zanimivost gibalnih vaj je ta, da jih lahko uporabljaš za sprostitev ali kot motorično sredstvo za učenje: prek tega lahko otroka naučiš snov iz spoznavanja narave in družbe, slovenščine, matematike in podobno. Gre za osnovno izhodišče, da je človek celota. Da ne funkcionira samo z duševnimi sposobnostmi ampak tudi prek telesa.

**Človek ne
funkcionira samo z
duševnimi
sposobnostmi
ampak tudi prek
telesa.**

Anica Uranjek se je sama veliko usposabljala. Vseh seminarjev, izobraževanj in usposabljanj verjetno niti ne našteje, omenja pa trening senzitivnosti, štiriletno usposabljanje iz transakcijske analize, dve leti usposabljanja iz terapije geštalt, eno leto iz analitične terapije, psihoterapevtski trening, dveletno usposabljanje iz kognitivne in vedenjske terapije, štiri leta družinske terapije – zadnje leto usposabljanja je bila že upokojena.

Pomembno vlogo je opravila tudi kot mentorica sodelavcem v Svetovalnem centru. Nanjo so se obračali po strokovno in človeško pomoč. Znala je prisluhniti, se vživeti v problem in se aktivno vključiti v njegovo reševanje. Vse to z zaupanjem, da bodo zmogli.

Zavod Sv. Frančiška Saleškega za vzgojo, izobraževalne in kulturne dejavnosti, Želimlje

"Ko delaš za druge, najprej sam rasteš in se bogatiš"

Zavod je sicer predvsem šolska ustanova, namenjena izobraževanju mladine, vendar pa pod isto streho združuje različne dejavnosti - tako po vsebini kot tudi organizacijski obliki. Poleg formalnih izobraževalnih programov pripravlja

Zavod je iz tipične šolske ustanove prerasel v učno-izobraževalno ter kulturno in družabno središče svojega kraja in regije.

tudi druge izobraževalne programe in dejavnosti: športne, kulturne, vzgojno-izobraževalne ipd. Namenjene so tako dijakom, učiteljem in vzgojiteljem, kot tudi staršem, pa tudi drugim otrokom in odraslim iz okolja, v katerem šola deluje. Tako prirejajo mladinske tabore, debatne krožke, študijske obiske. Povezujejo se s podobnimi ustanovami v tujini in doma, organizirajo programe usposabljanja za družine, svetovalno delo za starše, glasbeno šolo, gledališke delavnice ter usposabljujejo animatorje za vodenje družabnih, kulturnih in športnih dejavnosti. Zavod Želimlje je tako iz tipične šolske ustanove prerasel v učno-izobraževalno ter kulturno in družabno središče svojega kraja in regije.

Sestavljajo ga štiri enote: Gimnazija Želimlje, Dom Janeza Bosca, Glasbena šola in Center za mlade, družine in odrasle. V slednjem pripravljajo predvsem programe, namenjene osnovnošolcem in družinam, ti potekajo ob vikendih in med počitnicami. Letos je bilo na dveh srečanjih 130 družin, skupaj nekaj več kot štiristo udeležencev. Imajo predavanja za odrasle, mlade pa razdelijo po delavnicah, kjer ustvarjajo na določeno temo in pozneje to, kar so naredili, tudi predstavijo odraslim.

Poudarek je na učenju iz izkušnje in poteka v obliki iger, delavnic in pogovorov. Udeleženci za srečanja izvedo iz javnih medijev, in tisti, ki pridejo, pozneje povabijo še druge. Prihajajo družine, ki bi rade pomembno obogatile svojo vzgojo in odnose. Programi za družine potekajo štirinajsto leto, za mlade pa, odkar ustanova obstaja. Po besedah Lojzeta Dobravca, direktorja Zavoda, gre predvsem za družabnost, učenje, vzpostavljanje medosebnih odnosov in pozitivne komunikacije.

Poudarek je na učenju iz izkušnje.

Ustanova je priznanje Andragoškega centra dobila tudi zaradi svoje odprtosti v okolje. V njihovo telovadnico in center za fitness okoliški prebivalci radi prihajajo, vabljeni pa so tudi na kulturne prireditve. Kulturni, družabni in športni utrip Zavoda nasploh bogati in povezuje ljudi iz domačega in širšega okolja - srečujejo se na slikarskih razstavah, športnih turnirjih, dramskih prireditvah, glasbenih koncertih, strokovnih in potopisnih predavanjih. Domačini se vključujejo v izobraževalne programe, ki jih organizira Zavod, pa tudi knjižnica z več kot 20.000 knjižnimi enotami je odprta zunanjim članom. Nekateri strokovni delavci iz Zavoda sodelujejo pri amaterskih kulturnih skupinah v kraju, nasprotno pa se tudi krajanji vključujejo v programe Centra, ki so namenjeni osebam z motnjami v telesnem razvoju in ostarelim. V Zavodu gostujejo tudi druge gledališke skupine, sodelujejo z osnovno šolo, otroci iz okolice prihajajo k njim na kosilo in na malico. Kulturne praznike pripravljajo skupaj s krajanji. Lojzetu Dobravcu, direktorju Zavoda, se zdi najpomembneje ustvarjati ponudbo za vse starosti in vse interese, ustvarjati primerne odnose med ljudmi in tako razvijati družabnost, veselje, s tem pa tudi razloge za praznovanje.

Zaposlenih je 24 profesorjev, vzgojitelji z visoko izobrazbo; moški vzgojitelji so salezijanci, ženske so laikinje. Vsi so strokovnjaki, ki so pripravljene nenehno skrbeti za svoj strokovni in osebni razvoj. Izpopolnjujejo se doma in v tujini ter delujejo kot učeča se skupina, ki svoje delo posodablja po načelih izkušnjske-

ga učenja. Kar nekaj osebja pri njih civilno služi vojaški rok, tudi ti imajo visoko izobrazbo. Vse dejavnosti v Centru za mlade, družine in odrasle pa izvajajo s prostovoljci animatorji. To so večinoma njihovi dijaki, okrog štirideset jih je aktivnih, nekaj pa je tudi nekdanjih dijakov, ki so del svojega časa pripravljene posvetiti delu z mladimi. Gre torej za delo mladih za mlade. Za te, tako imenovane animatorje imajo posebno šolo, saj jih želijo motivirati za delo za druge. Ko delaš za druge, najprej sam rasteš in se bogatiš, pravi Lojze Dobravec. Ko mladi to spoznajo, potem delo gladko steče.

Dijaki prihajajo iz popolnoma "normalnih" slovenskih družin, tako urejenih kot tudi neurejenih. Edini kriterij za sprejem je število točk, ki jih dobijo pri preverjanju znanja in znanje iz religije. Večina pa se jih prišteva med verne, saj je šola krščanska, vendar pa niso potrebni opravljeni zakramenti. Šola je tako odprta vsem državljanom in državljanam Slovenije.

Mestna občina Murska Sobota

"Veliko načrtov"

Pri Mestni občini Murska Sobota se zavedajo, da kakovost življenja lahko merimo tudi z možnostmi pridobivanja najrazličnejših znanj. Izobrazbena struktura prebivalcev v občini je izrazito neugodna. Več kot 50 odstotkov iskalcev zaposlitve ima končano le osnovno šolo. Občina seveda leži na območju z močnim kmetijskim zaledjem. Manj industrijske proizvodnje pomeni tudi manj možnosti za zviševanje izobrazbene ravni: ljudje so ostajali doma in se niso izobraževali. V občini se po besedah Antona Slavica, župana, tega dejstva dobro zavedajo, in ker vedo, da se na hitro tega ne da spremeniti, si prizadevajo, da bi z dolgoročnejsimi usmeritvami takšen neugoden položaj izboljšali.

Eden od teh dolgoročnejsih ciljev je ustanovitev dveh visokošolskih programov. Kot kaže, bo ekonomski visokošolski program zaživel že prihodnjo jesen. S tem bodo marsikomu, ki si študija daleč stran od doma ne more privoščiti, omogočili ali vsaj olajšali pridobitev višješolske izobrazbe. Slabše kaže kmetijskemu višješolskemu programu, za katerega so v občini tudi zainteresirani, ministrstvo za kmetijstvo pa ne tako zelo. Na račun države je izrečena še marsikatera grenka beseda.

Mestna občina se je vključila v program Evropske zveze Phare na področju kmetijstva. S pomočjo sredstev, ki jih bodo dobili iz tega programa, načrtujejo ustanovitev podjetniškega centra, v katerem se bodo izvajali neformalni programi iz podjetniškega izobraževanja za kmetijce in za namene turizma. Potekal naj bi v gradu Rakičan, ki ga bodo s pridobljenim denarjem prenovili in mu vdihnili novo življenje. S programi, ki se bodo izvajali tam, bodo kmetijci pridobili (med drugim) znanje iz trženja. To je po županovem prepričanju tudi način, kako na to območje pripeljati donosnejše kmetijske programe, saj morajo za to ljudje imeti dovolj znanja. Izobraževalni center bo veliko pripomogel tudi k razvoju turizma. Možnosti so velike, a zdaj morda premalo izrabljene. Obstajajo lovski turizem,

Zavedajo se, da kakovost življenja lahko merimo tudi z možnostmi pridobivanja najrazličnejših znanj.

ribolov, kmečki turizem, zdravilišča, ki pa za zdaj delujejo neusklajeno - te dejavnosti bi bilo treba povezati in jih skupaj ponuditi turistom.

Programne podjetniškega izobraževalnega centra bo financirala občina, pa tudi sosednje občine, iz katerih bodo prihajali udeleženci izobraževanja, nekaj pa pričakujejo tudi od ministrstva. Delno bodo za izobraževanje morali plačati seveda tudi udeleženci. Priprave so v teku: trenutno poteka razpis za izvajalca del.

**V občini so
naklonjeni tudi
neformalnemu
izobraževanju.**

V občini imajo svoje mesto tudi drugi neformalni izobraževalni programi. Ljudska univerza je med prvimi v Sloveniji odprla središče za samostojno učenje, kot ena od petih občin imajo tudi borzo znanja. Mestna občina je precej pomagala pri ustanovitvi univerze za tretje življenjsko obdobje, trenutno pa iščejo možnosti za program Projektno učenje za mlade. Mladi imajo v Murski Soboti svoj mladinski klub, ki ga je ustanovila Mestna občina: namenjen je druženju, pa tudi izobraževanju mladih, predvsem iz računalništva.

Pripravljajo se na gradnjo študijske knjižnice. Knjižnica, ki jo imamo, je postala premajhna, knjižno gradivo pa s tem nedostopno ljudem. Čeprav bo ministrstvo za kulturo prispevalo polovico od potrebne milijarde tolarjev, je to za občino velik zalogaj. Zato pri uresničevanju tega projekta upajo na sodelovanje tudi sosednjih občin. Kar zadeva gradnjo: tudi ekonomsko šolo bo treba postaviti na novo, saj stara, poleg tega, da postaja premajhna, stoji na povsem neustrezni lokaciji. Z ministrstvom za šolstvo so že podpisali dogovor, da se bo v letu 2000 začela graditi na drugem mestu. Vendar pa se bo začetek gradnje, kot kaže, nekoliko pomaknil v prihodnost.

Pri Ljudski univerzi Murska Sobota pravijo, da z Mestno občino odlično sodelujejo. Vodstvo je naklonjeno vsem predstavljenim idejam in novostim - z njihovo podporo so kot peti v Sloveniji odprli središče za samostojno učenje. V njem je prek javnih del zaposlen delavec, del sredstev pa prispeva tudi mestna občina. Pred dvema letoma so ob podpori mestne občine zelo hitro rešili denacionalizacijski zahtevek za prostore in jih potem preuredili in dozidali nove. Z velikim poslušom so jim pomagali pri ustanovitvi Univerze za tretje življenjsko obdobje in podprli odprtje Borze znanja. Zdaj si skupaj prizadevajo za začetek programa Projektno učenje za mlade, zelo potrebna tudi v njihovem okolju.

Nacionalna projektna enota za študij na daljavo, Ekonomska fakulteta

Učenje na daljavo v domačem okolju

Ko je bila Ekonomska fakulteta v Ljubljani imenovana za koordinatorico študija na daljavo, v okviru programa Phare, so sodelavci v tem projektu delo vzeli zelo resno. Že takoj so namreč začeli z razvijanjem konkretnega študija na daljavo. V drugih državah so v prvem obdobju šele iskali možnosti za to. Razlog tiči v tem, da so na fakulteti prav v tistem obdobju že sami začeli razmišljati o uvedbi študija na daljavo, saj se je število izredno vpisanih študentov v začetku 90. let povečalo za 60 odstotkov.

S programom so začeli leta 1995, in sicer na Visoki poslovni šoli, zdaj imajo že tisoč študentov, ki študirajo na tak način. Kot kaže, se je učenje na daljavo pokazalo kot zelo primerno in se je tudi v Sloveniji, vsaj na nekem področju, prijelo.

V času priprav nanj so se zgledovali po odprtih univerzah po svetu (v Veliki Britaniji, na Nizozemskem), vendar pa tam izobraževanje na daljavo, po besedah dr. Lee Bregar, ki je ta projekt začela in ga dolgo časa vodila, poteka v precej drugačnem okolju in drugačnih sistemih izobraževanja. Zato so bile potrebne temeljite prilagoditve, izhajali pa so iz izkušenj pri izrednem študiju. Ta je bil že v začetku devetdesetih zelo razvit, izvajali so ga po desetih centrih po Sloveniji. Njihova zamisel je bila pedagoge, študente in tudi sodelavce v teh centrih usposobiti za študij na daljavo. Izdelali so tudi posebna gradiva: pisna gradiva za samostojno učenje, avdiokasete, diskete, elektronski učbenik v internetu in CD-je, ki so omogočala samostojni študij, centre so tehnološko opremili, hkrati pa tudi usposobili pomočnike študentom, tako imenovane tutorje.

Tutorji v sistemu izobraževanja na daljavo pomenijo novost.

Tutorji so v sistemu izobraževanja na daljavo pomenili novost, tudi v mednarodnem merilu. Tutorji so ljudje z visoko izobrazbo, ki jih na fakulteti oziroma v okviru projektne enote za študij na daljavo usposobijo za to vlogo. Študentje se lahko udeležujejo tutorskih srečanj, ki so organizirana tedensko, tutorji pa so dosegljivi tudi po elektronski pošti in po telefonu. V času, ko za določen predmet teče pedagoški proces, pa je podobno dosegljiv tudi pedagog. Njihova vloga se je s tem temeljito spremenila: iz predavateljev so postali predvsem pisci gradiv, usmerjevalci in vodje pedagoškega procesa.

Kako študij na daljavo pravzaprav poteka? Za Visoko poslovno šolo se na začetku študijskega leta pripravi program, ki natančno določa zaporedje predmetov – v katerem centru (zdaj jih je pet) in v katerem času bo določen predmet potekal. Študijsko leto poteka 24 mesecev, saj se vanj vključujejo zaposleni ljudje in bi bil sicer program preveč natrpan. Študent ima v času, ko poteka določen predmet, na voljo študijska gradiva, tako v tiskani kot elektronski obliki. Pričakujejo lahko tudi že opisano pomoč tutorjev. Profesor na začetku v centru predstavi program, njegov namen in cilje, od predmeta do predmeta pa je različen obseg časa, ki ga profesor in študent prebijeta skupaj. Večinoma je ta obseg zmanjšan na deset odstotkov v primerjavi z rednim študijem. Izpit se še vedno dela na klasičen način, v centru, pod nadzorom sodelavca s fakultete, študentje pa lahko izbirajo termin in v katerem centru bodo izpit opravljali. Posamezni pedagogi so razvili tudi različna gradiva, ki omogočajo samoocenjevanje znanja. Na kratko bi lahko rekli, da pri učenju na daljavo gre za študij, ki zahteva veliko samostojnosti, vendar pa študent ni prepuščen sam sebi.

Fakulteta je bila nominirana tudi za visoko mednarodno priznanje Hannah Arendt.

Fakulteta je za uveljavitev takšnega študija izvajala še vrsto drugih dejavnosti, predvsem za dvig ozaveščenosti o tem, kaj študij na daljavo je. Organizirali so številne seminarje, pisali članke, organizirali delavnice, udeleževali se mednarodnih konferenc in podobno. Ekonomska fakulteta je bila nominirana tudi za visoko mednarodno priznanje Hannah Arendt. V drugem obdobju je med drugimi aktivnostmi potekal tudi program "training the trainers" ali izobraže-

vanje izobraževalcev. Iz Slovenije se ga je udeležilo dvajset udeležencev in vsi so ga tudi uspešno zaključili.

Krka, Novo mesto, Izobraževalni center

Ključno je komuniciranje

Najboljša motivacija za učenje je sodelavec, ki pride navdušen s seminarja.

V Krki iz Novega mesta zaposlenih že dolgo ni treba spodbujati k izobraževanju. Zanimanje za seminarje in druge izobraževalne oblike je tolikšno, da vsem v Izobraževalnem centru ne morejo ustreči. Veliko jih želi tudi redno študirati – čez osemdeset zaposlenih je trenutno na podiplomskem izobraževanju. Izobrazbena struktura v Krki je visoko nad slovenskim povprečjem. Najboljša motivacija za učenje je, po besedah Alenke Pučko, voditeljice centra, sodelavec, ki pride navdušen s seminarja. Pravi, da so njihovi zaposleni postali zahtevni udeleženci izobraževanja, kljub temu pa so z izobraževanjem, ki ga organizira njihovo podjetje, bodisi znotraj njega bodisi zunaj, večinoma zadovoljni.

Zadovoljstvo je najverjetneje povezano s tem, da osem zaposlenih v Izobraževalnem centru dela ciljno in veliko časa vložijo v načrtovanje. Programe sestavljajo tako, da so temeljito prilagojeni potrebam delovnih mest. Poleg tega z naj sodobnejšimi metodami učenja odraslih ustrezajo večini, ki si želi izobraževanje, drugačno od šolskega. Doda še, da je dandanes težko kar koli narediti, če ne znaš komunicirati. Te metode na neki način tudi prisiljujejo ljudi k delu na sebi, k osebni razvoju. Ta pa vodi k temu, da je človek zmožen tudi drugod, predvsem pa na delovnem mestu, veliko več pozitivnega prispevati.

V znanje vlagajo na različne načine. Lahko rečemo, da izobražujejo za prihodnost, saj ne sledijo le aktualnim potrebam, ampak zaposlene usposabljujejo tudi za potrebe dela, ki se bodo šele pojavile. Skrbijo za izpopolnjevanje iz kemije, farmacije, biologije, tehničnih področij, menedžmenta, marketinga in logistike, ekonomije, financ, kakovosti, tujih jezikov, informatike ter varovanja zdravja in okolja. Drug način vlaganja v znanje je štipendiranje, pri tem pa se omejujejo na štipendiranje visokošolskih študijev. Spremljajo študente za pridobitev tipičnega poklica in tako ustvarjajo vire prihodnjih strokovnih kadrov. Omogočajo in tudi organizirajo študij zaposlenih na vseh stopnjah, poleg tega še izpopolnjevanje in pridobivanje specialnih znanj, usposabljanje z delom, spodbujajo pa tudi samoizobraževanje. Velik dosežek je to, da se je približno petsto njihovih proizvodnih delavcev prekvalificiralo in pridobilo srednješolsko izobrazbo. Za cilj so si zadali tudi dosego standarda kakovosti zaposlenih: vsak zaposleni mora imeti osnovna znanja o proizvodni praksi, to pomeni, da pozna standarde kakovosti. Stalno strokovno izpopolnjevanje znanja povezujejo z osebno rastjo posameznika in razvojem njegove delovne kariere. V Izobraževalnem centru Krka spremljajo vsakega posameznika v vsej delovni dobi. Za vsakega imajo napravljen načrt za kakovost. Za to potrebujejo obsežno računalniško podporo, in to prav tako razvijajo sami. V delo Izobraževalnega centra spada tudi skrb za kulturne dejavnosti v podjetju in različna sodelovanja.

Izobražujejo za prihodnost-zaposlene usposabljujejo tudi za potrebe dela, ki se bodo šele pojavile.

Zapiranje in skrivanje informacij ni vodilo zaposlenih v izobraževalnem centru, zato je njihova odprtost v okolje velika in vzpostavljena imajo številna sodelovanja. Na primer različne oblike pomoči osnovnim šolam, ko jim pomagajo z denarjem ali pa s tem, da jim "posodijo" zaposlenega za vodenje šolskega krožka. S srednjimi šolami sodelujejo tako, da jim financirajo različna tekmovanja, pri organizaciji praktičnega dela v podjetju – letos so kar 200 srednješolcev sprejeli na praktično delo! Njihovi predavatelji občasno predavajo tudi na srednjih šolah, za mlade organizirajo šolo podjetništva, usmerjajo jih v naravoslovne poklice, njihov osnovni cilj pa je, da srednješolce usmerijo v študij na fakulteti. Krkine nagrade, podeljujejo jih že več let, in sicer za diplomske in podiplomske naloge, so namenjene tudi tujim študentom v državah, kjer ima Krka svoja predstavništva. Prav tako sodelujejo s podjetji iz domačega okolja in zainteresiranim radi povejo in pokažejo, kako so kakšno nalogo opravili sami.

Najbolj pomembno se jim zdi nenehno izpopolnjevanje in posodabljanje domačega znanja. Ugotavljajo, da je naše znanje dobro, le tržiti ga ne znamo še dovolj. Morda je to (ne samo njihova) naloga za prihodnje tisočletje.

Maja Korošak, ACS

Natečaj za najboljša likovna dela na temo vseživljenjskega učenja UČITI SE IN RASTI

Andragoški center Slovenije v sodelovanju z **Univerzo za tretje življenjsko obdobje** in **Zavodom RS za šolstvo** razpisuje natečaj za likovna dela na temo učenja in rasti.

Motivika naj se navezuje na učenje. Vemo, da sedenje ob knjigi ni edini način učenja. Odlična učiteljica je tudi narava. Prav gotovo pa ne smemo pozabiti, da se v življenju veliko naučimo na lastnih izkušnjah, dobrih ali slabih... S tem se želimo povezati na sodobno zamisel vseživljenjskega učenja v smislu intelektualne, osebne in čustvene rasti. Učenje namreč poteka v vseh življenjskih situacijah in v vseh obdobjih. V ozadju tega pojmovanja je zamisel Karla Ozvalda (1873-1946), slovenskega pedagoga, o tem, da nas vzgajata vsa kultura in vse življenje, ne le šola.

Sodelujejo lahko predšolski otroci, učenci osnovnih in srednjih šol, prav tako pa vabimo k sodelovanju tudi vse odrasle likovne samorastnike in sploh vse, ki jim je likovni način izražanja blizu.

Izražate se lahko v vseh risarskih, slikarskih in grafičnih tehnikah. Format je poljuben, vendar naj ne presega velikosti 50 x 70 cm. Dela so lahko individualna ali skupinska. Priporočamo, da so izdelki izključno na papirju in podobnih

**Likovna dela
pričakujemo do
30. oktobra 1999.**

gradivih, brez paspartujev in okvirjev. Dela predšolskih otrok ali šolarjev morajo imeti na hrbtni strani s tiskanimi črkami napisane naslednje podatke:

- naslov dela,
- ime in priimek avtorja,
- starost,
- ime in priimek mentorja,
- ime in naslov vrtca ali šole.

Če izdelek pošiljate starši, napišite otrokov domači naslov. Vsak vrtec ali šola lahko sodeluje največ z 10 izdelki.

Dela odraslih likovnih ustvarjalcev naj imajo na hrbtni strani s tiskanimi črkami napisane naslednje podatke:

- naslov dela,
- ime in priimek avtorja,
- domači naslov.

Zaradi koncepta želimo, da bi na natečaju sodelovali zgolj tisti odrasli ustvarjalci, ki se z likovno dejavnostjo ukvarjajo ljubiteljsko.

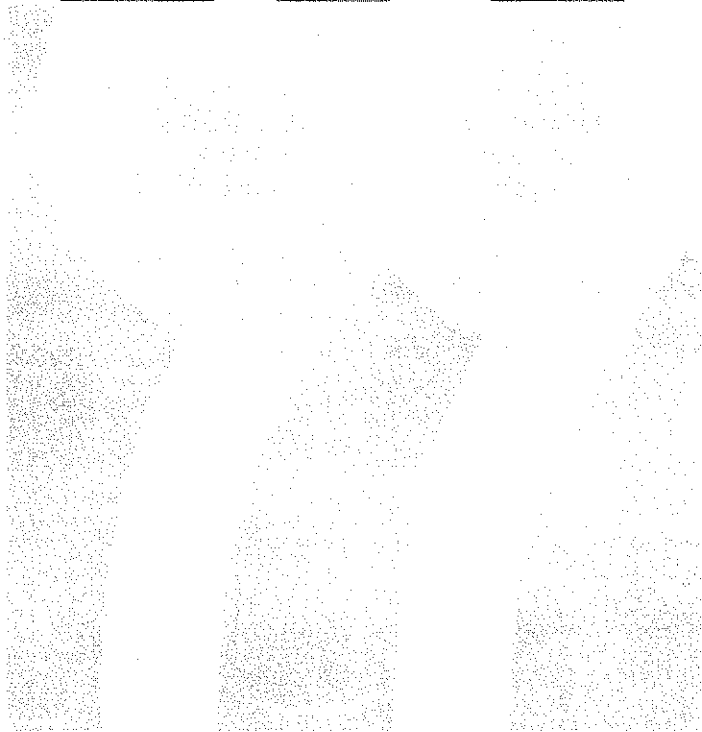
Likovna dela pričakujemo najkasneje do 30. oktobra 1999 na naslovu:

Andragoški center Republike Slovenije
Šmartinska 134a,
1000 Ljubljana
s pripisom: za NATEČAJ TVU.

Strokovna komisija, sestavljena iz strokovnjakov za likovno področje in predstavnikov Andragoškega centra, bo opravila ožji izbor za razstavo, ki jo bomo odprli v decembru 1999. Med temi izdelki pa bomo izbrali še dvanajst dobrih in izrazno zanimivih del, ki jih bomo nagradili, hkrati pa tudi objavili v stenskem koledarju Tedna vseživljenjskega učenja 2000. Avtorji ostalih razstavljenih del bodo prejeli priznanja.

Ta koledar bodo organizatorji izdali z namenom poudariti, da Teden kot praznik učenja poteka vsako leto v oktobru, učimo pa se vse dni v letu. Vsa izbrana dela ostanejo last organizatorjev razstave in ti lahko z njimi razpolagajo v nekomercialne namene.

Vse informacije glede natečaja pri gospe Silvi Karim, tel. 065 133 410, el. pošta: silva.karim@guest.arnes.si

Odprtje

Tedna vseživljenjskega učenja '99

Letos bomo pričetek Tedna vseživljenjskega učenja - TVU '99 - počastili v ponedeljek, 18. oktobra, ob 11. uri. Tokrat nam je gostoljubje v svojih lepih prostorih ljubeznivo ponudilo podjetje Hermes Softlab na Litljski 51 v Ljubljani. Pred tem (ob 10. uri) bomo pripravili še novinarsko konferenco.

Na prireditvi bomo v kratkih videoposnetkih predstavili dobitnike priznanj Andragoškega centra Slovenije za leto 1999 - posameznike in ustanove, ki so dosegli izjemne učne uspehe pri bogatitvi lastnega znanja ali znanja drugih. Poseben umetniški užitek vam bodo dale glasbene točke, ki bodo vpletene v program ob podelitvi priznanj. Ob prireditvi si boste lahko ogledali tudi dve razstavi: eno na temo nacionalnega programa izobraževanja odraslih, drugo pa so pripravili pri Foto klubu Žarek iz Sežane.

Vabljeni!

